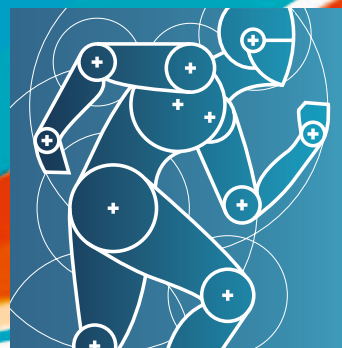

Verenigingsmonitor Houten 2011

Rapportage

SPORTPUNT
HOUTEN

Sportmakelaar

Robbert Bessems

T: 06-21510813

E: sportmakelaar@sportpunthouten.nl

Combinatiefunctionarissen Sport & Onderwijs

Laura Goudriaan

T: 06-55848602

E: laura@sportpunthouten.nl

Jolijn van de Giessen

T: 06-23620480

E: jolijn@sportpunthouten.nl

Nikki Roon

T: 06-33614337

E: nikki@sportpunthouten.nl

Eddie Heerings

T: 06-48527890

E: eddie@sportpunthouten.nl

Kiki Mossink

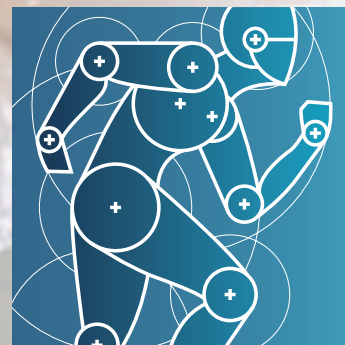
T: 06-47420167

E: kiki@sportpunthouten.nl

Achterom 1-5

3995 EJ Houten

Houten, juni 2012

SPORTPUNT
HOUTEN

Inhoudsopgave

De Houtense vereniging	4
1. Inleiding	6
Onderzoeksopzet.....	6
Analyse en rapportage.....	7
2. Sportaanbod.....	8
3. Leden en activiteiten	9
3.1 Samenstelling ledenbestand	9
3.2 Ledenverloop	11
3.3 Activiteiten.....	13
4. Organisatie en beleid.....	17
4.1 Beleidsplannen en speerpunten.....	17
4.2 Knelpunten	20
5. Verenigingskader en vrijwilligers	23
6. Sportaccommodaties	27
7. Advies en ondersteuning.....	31
7.1 Ondersteuning.....	31
7.2 Samenwerking	33
8. Financiën	37
9. Bezuinigingen	41
Bijlage I Achtergrondkenmerk.....	43

De Houtense vereniging

“Verenigingen, commerciële partijen, stichtingen en particulieren zorgen voor een gevarieerd sportaanbod in Houten.”
Gemeente Houten, Sportnota Houten 2008 - 2015

Zoals bovenstaand citaat al zegt beschikt de gemeente Houten over een gevarieerd sportaanbod. Ook de verenigingsmonitor laat dit zien, want bijna elke sportvereniging die heeft deelgenomen aan de verenigingsmonitor komt uit een andere tak van sport. Van de 30 sportverenigingen die zijn aangeschreven hebben 23 sportverenigingen deelgenomen aan dit sportonderzoek, wat een zeer goede respons oplevert van 77 procent. Een percentage dat door veel gemeenten in Nederland niet te evenaren is.

Als we kijken naar de Houtense sportverenigingen presteren zij over het algemeen erg goed, ook in vergelijking met de landelijke sportsituatie. Houtense sportverenigingen kijken zonnig naar de toekomst en erkennen dat zij een gezonde financiële positie te hebben, wat op een hoger gemiddelde neerkomt dan landelijk.

“Houten is een sportieve gemeente, met name de jeugd. De meeste kinderen zijn lid van een sportvereniging. Dit percentage ligt boven het landelijk gemiddelde en daar zijn we trots op!” Gemeente Houten, Sportnota Houten 2008 – 2015

De jeugd in Houten heeft de toekomst, ook sportverenigingen erkennen dit. In het beleid dat sportverenigingen voeren neemt de leeftijdsgroep 4 tot en met 17 jaar een prominente plek in, dit tevens in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Dat sportverenigingen zich veelal op deze doelgroep richten is duidelijk te zien in de samenwerkingsvormen met (Brede) scholen - waar alle sportverenigingen een samenwerkingsverband aangaan met een basisschool - en de organisatie van activiteiten voor zowel leden als niet-leden. Wat ontbreekt bij de sportverenigingen is de onderlinge samenwerking met elkaar met betrekking tot de inkoop en/of gezamenlijke administratie. Hier valt nog erg veel winst te behalen, wil de vereniging in de toekomst kosten gaan besparen.

“Hoewel Houten beschikt over een variëteit aan sportaccommodaties (o.a. 12 buitensportcomplexen, 4 sporthallen, 6 gymzalen, 3 sportzalen, 1 tafeltenniscomplex, een aantal commerciële sportvoorzieningen en een zwembad met binnen- en buitenbassin) blijkt in de praktijk dat vraag en aanbod onvoldoende op elkaar afgestemd zijn.”
Gemeente Houten, Sportnota 2008 – 2015

Het grootste deel van de sportaccommodaties in Houten is in handen van de gemeente Houten, waarbij sportverenigingen in Houten het meeste gebruik maken van sportveld, tennisbaan en/of sporthal. De onvoldoende afstemming tussen vraag en aanbod wordt ook duidelijk in de verenigingsmonitor, waar het grootste gros van de verenigingen aangeeft (zeer) ontevreden te zijn over de kwaliteit/staat van onderhoud van sportaccommodaties.

Wat betreft sociale veiligheid is driekwart (zeer) tevreden. Ook vormt accommodatie en materiaal de grootste kostenpost voor verenigingen, wat vele malen hoger ligt dan landelijk. Veel sportverenigingen geven aan hier ondersteuning voor te willen.

De inkomsten en uitgaven posten van verenigingen verschillen niet heel erg met het landelijk gemiddelde. Gemiddeld komt het meeste geld bij verenigingen binnen middels contributie, kantine omzet en sponsoring. De meeste uitgaven zijn terug te leiden tot accommodatie en materiaal en salarissen en vergoedingen kader. Sportverenigingen in Houten zijn voor een groter deel afhankelijk van de subsidiestromen vanuit de gemeente, dit is veelal terug te zien bij de middelgrote vereniging.

Dat sportverenigingen in Houten de meeste inkomsten verwerven via contributie is niet vreemd. Houtense verenigingen heffen namelijk bijna 2 keer zoveel contributie als landelijk het geval is. Dit opmerkelijke verschijnsel is bij elke doelgroep (zowel bij de jeugd als de senioren) als bij de grootte van de vereniging (klein, middel groot of groot) terug te zien. Slecht een derde van de verenigingen heeft daarentegen de afgelopen 3 jaar de contributie verhoogd, dit met de reden van toekomstige bezuinigingen op sport. Door de bezuinigingsplannen van de gemeente Houten zeggen de verenigingen genoodzaakt te zijn de contributiebedragen in de toekomst nog verder te verhogen, waardoor het verschil met de landelijke situatie nog verder uiteen zal lopen. Driekwart van de sportverenigingen in Houten geeft dan ook aan ondersteuning zeer op prijs te stellen om de vereniging sterker te maken. Sportverenigingen hebben vooral behoefte aan ondersteuning in contacten/PR, sporttechnische cursussen, beheer en onderhoud van accommodaties en contacten met de gemeente.

Ondersteuning met betrekking tot het werven van vrijwilligers klinkt veel sportverenigingen goed in de oren. Het percentage vrijwilligers is dan wel hoger in Houten, maar de verenigingen in Houten hebben - meer dan de landelijke situatie – meer dan ooit vrijwilligers nodig. Vrijwilligers voor bestuurlijke taken, training/begeleiden, lesgeven, arbitrage/jurering en organisatie van evenementen vragen hierbij om speciale aandacht.

De sportverenigingen in Houten zijn nog lang niet uitgeleerd en er liggen nog veel kansen en mogelijkheden in het verschiet. In het kader van de bezuinigingen zullen sportverenigingen creatiever en met een bredere kijk in het sportveld moeten acteren om zo als vereniging kwaliteit te blijven leveren. Kansen liggen er bij de vrijwilligers van de clubs, bij de vernieuwde mogelijkheden door het inhouden van subsidies en bij de exploitatie en beheer van accommodaties. Valkuilen, zoals de hoge contributiebedragen en de ontevredenheid over sportaccommodaties, zullen omgebogen moeten worden. Alles staat in relatie tot elkaar en iedereen staat in verband met elkaar. Tezamen kunnen de verenigingen een kwaliteitsimpuls krijgen om de sportverenigingen nog sterker te maken!

1. Inleiding

Sinds oktober 2010 zijn bij Sportpunt Houten de combinatiefunctionarissen Sport en Onderwijs actief binnen de gemeente Houten. Door het aanstellen van deze combinatiefunctionarissen kan de verenigingsondersteuning in Houten geactiveerd en geoptimaliseerd worden. Verenigingsondersteuning is erop gericht om sportverenigingen te ondersteunen op onder andere het gebied van professionalisering, maatschappelijke betrokkenheid en vrijwilligersbeleid, met als doel vitale, goed georganiseerde en maatschappelijk betrokken sportverenigingen te krijgen. De verenigingen leveren immers een breed sportaanbod en maatwerk voor de huidige consument in Houten.

In Houten ontbrak het beeld van de huidige stand van zaken bij sportverenigingen. Vanuit dit oogpunt is besloten een verenigingsmonitor uit te voeren, gebaseerd op de landelijke verenigingsmonitor van het W.J.H. Mulier Instituut. Door het uitvoeren van de verenigingsmonitor ontstond wél dat beeld van de huidige stand van zaken binnen de georganiseerde sport in Houten. Het doel is om aan de hand van deze rapportage gerichtere ondersteuning te kunnen geven aan de sportvereniging in Houten. Subdoel bij het afnemen van de vragenlijst was de kennismaking door de combinatiefunctionarissen met de sportverenigingen.

Onderzoeksopzet

De vragenlijst die gebruikt is bij de uitvoering van de verenigingsmonitor is gebaseerd op de landelijke verenigingsmonitor van het W.J.H. Mulier Instituut. Zij voeren sinds 2000 jaarlijks een verenigingsmonitor uit bij een landelijk representatief panel van sportverenigingen, het verenigingspanel. De verenigingsmonitor is een uitgebreide vragenlijst waarin verschillende aspecten van het functioneren van een vereniging aan bod komen zoals bestuur en beleid, leden en activiteiten, vrijwillig en betaald kader, advies en ondersteuning, accommodatieproblematiek en financiën. Sportpunt Houten heeft ervoor gekozen om deze uitgebreide vragenlijst in grote lijnen aan te houden, aan te passen aan de sportsituatie in Houten en het te benoemen tot de Verenigingsmonitor Houten 2011. De vragenlijst bestaat uit 43-tal vragen waarin alle aspecten van de vereniging uitvoerig behandeld en besproken worden. De Verenigingsmonitor Houten 2011 is middels een kennismakingsgesprek met de combinatiefunctionaris ingevuld, waarbij de monitor veelal vooraf is opgestuurd ter voorbereiding op het gesprek.

Alle verenigingen in Houten zijn benaderd voor een kennismakingsgesprek waarbij tegelijkertijd de verenigingsmonitor ingevuld en besproken zou worden. Er zijn 30 sportverenigingen benaderd, uiteindelijk zijn van 23 verenigingen de resultaten geanalyseerd, een netto respons van 77 procent.

Analyse en rapportage

De verkregen resultaten zijn geanalyseerd en gepresenteerd in deze rapportage. In deze rapportage worden de resultaten van de verenigingsmonitor Houten 2011 behandeld. De rapportage is opgedeeld in de bevroagde aspecten waardoor het mogelijk is om resultaten - tevens in vergelijking met de eigen vereniging - snel te screenen en snel de meest relevante resultaten te vinden.

Niet alle verenigingen zijn in staat geweest om alle vragen uit de vragenlijst te beantwoorden. Ook waren bepaalde vragen niet van toepassing voor iedere vereniging. In de tabellen en grafieken in de rapportage wordt aangegeven hoeveel vereniging de desbetreffende vraag beantwoord hebben (b.v. N = 12). Deze aantallen kunnen per tabel/figuur variëren.

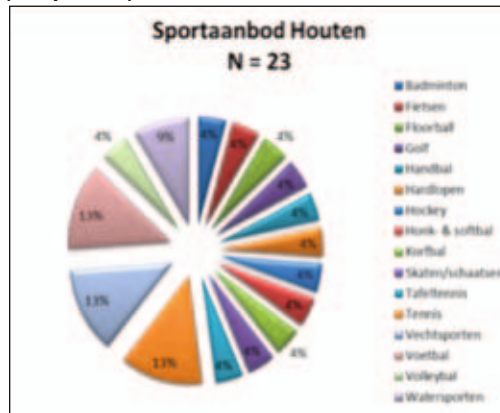
Alle 23 verenigingen ontvangen een algehele rapportage van de verenigingsmonitor. Daarnaast zullen de verenigingen ook een rapportage ontvangen, gericht op de eigen vereniging met als doel de vergelijking te maken tussen de eigen vereniging ten opzichte van alle sportverenigingen in de gemeente Houten. Helaas kan Sportpunt Houten niet ingaan op de wens van sportverenigingen om een vergelijking te maken met dezelfde tak van sport. Dit in verband met het vertrouwelijk behandelen van de verenigingsmonitor waarbij de vertrouwenspositie geschaad zou worden. Onderling uitwisselen van rapportage is, na goedkeuring van de desbetreffende vereniging, uiteraard geen probleem.

In hoofdstuk 2 tot en met 5 worden de resultaten per thema (sportaanbod, leden en activiteiten, organisatie en beleid, verenigingskader en vrijwilligers, sportaccommodaties, advies en ondersteuning en financiën) gepresenteerd.

2. Sportaanbod

Bij alle 23 bevroegde verenigingen wordt de eigen tak van sport beoefend. Daarnaast worden vaak neven-activiteiten zoals klaverjas-/kaart- of bridgeavonden georganiseerd.

Figuur 2.1 Sportaanbod Houten (% sporten)

Kansen om het sportaanbod te verbreden en/of te veranderen zien verenigingen niet of nauwelijks. Belangrijkste reden hiervoor is het ontbreken van capaciteit zowel in de vereniging als in accommodatie. Verenigingen die hier wel kansen in zien, zien dit voornamelijk in het verbreden van het sportaanbod door er een andere vorm van de sport eraan toe te voegen (bijvoorbeeld speedminton, een variant op badminton). Tot slot is 91% (N = 23) aangesloten bij een landelijke sportbond. 4% (N = 23) heeft een eigen sportbond opgericht.

Figuur 2.2 Kansen of mogelijkheden om het sportaanbod te verbreden en/of te veranderen

3. Leden en activiteiten

3.1 Samenstelling ledenbestand

Om inzicht te krijgen in de omvang van de verenigingen en om kleine en grote verenigingen te kunnen vergelijken, zijn verenigingen in drie groepen verdeeld, te weten; in kleine, middelgrote en grote verenigingen (tabel 3.1).

Tabel 3.1 Omvang verenigingen (% verenigingen)

	Houten	Aard van de Sport	
	N=23	Binnensport N = 11	Buitensport N = 12 ¹
Klein (< 100 leden)	26	36	17
Middelgroot (101 – 250 leden)	22	36	8
Groot (> 250 leden)	52	28	75
Totaal	100	100	100

Zowel in kleine als in grote verenigingen worden binnensporten beoefend, maar bij veel grote verenigingen wordt vooral een buitensport beoefend. Tevens zijn de buitensportverenigingen ook de verenigingen waar een teamsport wordt beoefend.

Het gemiddelde ledenaantal van de onderzochte sportverenigingen in Houten bedraagt 394 (tabel 3.2). Dit is het totaal van sportende leden, niet-sportende leden en donateurs. Het gemiddelde aantal donateurs bedraagt 6 en het gemiddelde aantal niet-sportende leden 30.

Tabel 3.2 Samenstelling ledenbestand (gemiddeld aantal per vereniging)

	Houten	Grootte			Aard van de Sport	
	N=23	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=12	Binnensport N=11	Buitensport N=12
Klein (< 100 leden)	358	59	146	596	183	519
Middelgroot (101 – 250 leden)	30	0	7	47	1	46
Groot (> 250 leden)	6	1	5	30	3	30
Totaal	394	60	158	673	187	595

¹ Binnen- & buitensporten worden meegerekend met de buitensport, gezien zij allen over een eigen veldaccommodatie beschikken.

65% van de verenigingen heeft allochtone leden² (tabel 3.3). Wel blijft dit aantal bij de meeste verenigingen laag (< 25 allochtone leden per vereniging) of is dit onbekend. In Houten tellen de grote verenigingen veel meer allochtone leden dan de kleine of middelgrote verenigingen en zijn het de teamsporten waar deze leden in aantallen oplopen. In vergelijking met het landelijk beeld telt Houten iets meer allochtone leden, maar is het gemiddeld aantal allochtone leden per club vele malen lager. Landelijk heeft zes procent van de verenigingen meer dan tien procent allochtone leden.

Tabel 3.3 Doelgroepen in verenigingen (% verenigingen met ...)

	NL	Houten	Grootte		
	N=664	N=23	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=12
Allochtone leden	62	65	50	60	75
Leden met een beperking	49	53	42	10	75
Topsporters	...	43	0	40	58

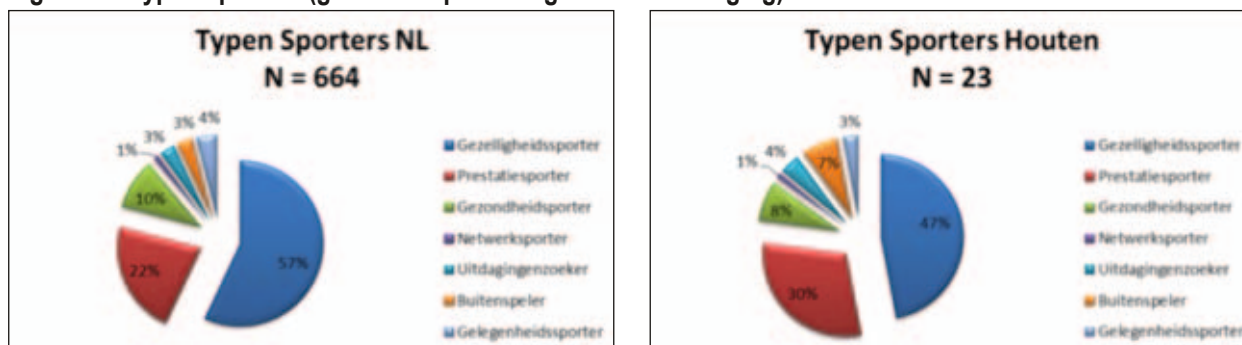
Iets meer dan de helft (53%) van de verenigingen heeft één of meer leden met een handicap of chronische aandoening³ (tabel 3.3). Dit is ongeveer vergelijkbaar met de landelijke cijfers. Aantallen kunnen helaas niet vergeleken worden omdat de meeste clubs dit niet rapporteren. Bekend is dat er binnen de vereniging leden zijn met een handicap en/of chronische aandoening, maar over welke aantallen er dan gesproken wordt is onduidelijk.

² Allochtonen zijn mensen waarvan tenminste één van beide ouders in het buitenland is geboren.

³ Onder gehandicapten worden verstaan mensen met een lichamelijke handicap (al dan niet rolstoel- gebonden), een verstandelijke handicap of een zintuiglijke handicap (blind, slechthorend, doof en slechthorend). Bij chronische aandoeningen wordt o.a. gedacht aan diabetes, epilepsie, astma, (ex) hartpatiënten. Verenigingen voor aangepast sporten zijn buiten beschouwing gelaten

Twee vijfde van de verenigingen heeft topsporters⁴ in haar geledingen (tabel 3.3). De topsporters huisvesten zich in middelgrote en grote verenigingen, met een gemiddelde van 21 topsporters. Het aantal topsporters varieert van 1 tot 65 leden.

Figuur 3.4 Typen sporters (gemiddeld percentage in een vereniging)

Het type sporters in Houten komt grotendeels overeen met de landelijke percentages. Verenigingen voor individuele sporters en buitensporten hebben logischerwijs vaker “buitenspelers”.

3.2 Ledenverloop

Bij ruim de helft van de verenigingen is het ledenaantal de laatste drie jaar gelijk gebleven (tabel 3.5). Met name bij de grote verenigingen is het ledenaantal gelijk gebleven. De kleine clubs zijn als enige niet in ledenaantal afgenomen. Er is verder geen significant verschil te zien in soort sport (team, semi-individueel, individueel) of aard van de sport (binnensport of buitensport). Verklaringen die clubs geven voor het gelijk blijven van hun leden aantal is dat het aantal vertrekkende leden en nieuwe leden elkaar in evenwicht houdt. Een andere verklaring is dat het aantal inwoners en sportaanbieders in de omgeving ongeveer gelijk blijft of dat verenigingen aan de top van hun kunnen zitten en dus niet kunnen groeien.

⁴ Topsporters zijn sporters die minstens tot de besten in hun regio behoren en deelnemen aan wedstrijden/toernooien op nationaal niveau en/of gekozen zijn in een regionale/nationale selectie van de Bond of in een TSV selectie (TopSportVereniging).

Bij de verenigingen waar een afname plaatsvond is één van de redenen de landelijke tendens van desinteresse in bepaalde sporten. Verenigingen waarvan het ledenaantal gegroeid is geeft een groot deel aan het aanbod verbreed te hebben en actief op zoek is gegaan naar nieuwe leden.

Tabel 3.5 Ontwikkelingen ledenaantal 2009 – 2011 (% verenigingen)

	NL	Houten	Grootte		
	N=664	N=23	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=11
Toegenomen	27	50	20	18	75
Afgenomen	14	0	20	18	75
Gelijk gebleven	59	50	60	64	58

Weinig verenigingen in Houten kennen een wachtlijst en/of ledenstop, respectievelijk 17% en 13% (tabel 3.6). De verenigingen die dit wel hebben zijn grote verenigingen die geen extra capaciteit/mogelijkheden hebben om meer leden aan te nemen. Ruim driekwart (78%, N = 23) van de verenigingen spreekt zich positief uit over een groeiambitie tot 2015. Dit percentage ligt vele malen hoger dan bij de Nederlandse verenigingen (52%).

Tabel 3.6 Groeimogelijkheden verenigingen (% verenigingen met ...)

	NL	Houten	Grootte		
	N=664	N=23	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=12
Wachtlijst	10	17	0	0	33
Ledenstop	5	13	0	0	25
Groeiambitie	52	78	67	100	75

De Houtense verenigingen met een groeiambitie tot 2015 willen een groei realiseren van gemiddeld 75 leden. De gemiddelde groei die deze verenigingen nastreven is 21 procent in vier jaar.

De belangrijkste groepen waar de groei vandaan moet komen zijn voor de verenigingen de jeugd (4 t/m 17 jaar). Daarnaast ligt hun aandacht bij de middengroep van de bevolking (18 t/m 44 jaar) (Tabel 3.7).

Tabel 3.7 Leeftijdscategorieën groeiambitie (% verenigingen met groeiambitie)

	Houten	Aard van de Sport
	N=308	N=16
0 t/m 3 jaar	1	6
4 t/m 11 jaar	45	75
12 t/m 17 jaar	53	63
18 t/m 24 jaar	41	44
25 t/m 34 jaar	38	25
35 t/m 44 jaar	33	44
45 t/m 54 jaar	26	13
55 t/m 64 jaar	19	25
65 jaar en ouder	8	0

De Houtense verenigingen richten zich in vergelijking tot de landelijke cijfers meer op de jeugdigen. Ook is de volwassenendoelgroep (18 t/m 44 jaar) meer en meer een aandachtspunt. Een verklaring hiervoor is dat de gemeente Houten een relatief jonge gemeente is met veel jonge gezinnen. Hierdoor zijn de jeugd en de jong volwassenen interessante doelgroepen voor het bereiken van de groeiambitie van verenigingen.

3.3 Activiteiten

Naast het reguliere sportaanbod organiseren de meeste verenigingen activiteiten voor leden. 22 van de 23 verenigingen organiseert zelfs activiteiten voor niet-leden (tabel 3.8). Te denken valt aan kampen, toernooien, nieuwjaarsreceptie, feesten, klaverjascompetitie, schoolsportdagen, ouderkind-toernooien en instuiven voor niet-leden. Onderling zit er weinig verschil tussen de verenigingen. Veel verenigingen nemen ook deel aan de activiteitenmarkt in Houten of de sportstimuleringsprojecten (JeugdSportPas, Trainers voor de Klas) van Sportpunt Houten en de schoolsporttoernooien om zo bekendheid te geven aan hun vereniging. Doordat de verenigingen al zo actief zijn ziet ruim driekwart geen mogelijkheden en/of kansen meer om dit activiteitenaanbod voor leden en niet-leden verder uit te breiden.

Tabel 3.8 Aanvullen aanbod verenigingen (% verenigingen)

	Houten	Aard van de Sport
	N=664	N=23
Nevenactiviteiten leden	81	96
(sport)activiteiten niet-leden	72	96
Ander dienstaanbod/faciliteiten		
Dienstaanbod		4
Faciliteiten ter beschikking		22
Geen dienstaanbod		74
Wordt uitgevoerd		30
Plannen aanwezig		10
Nog geen plannen		30
Geen nieuwe doelgroepen/ Nieuwe doelgroepen en verbreding sportaanbod		30

Maar één vereniging biedt naast de reguliere sportactiviteiten ook andere diensten aan zoals kinderopvang, naschoolse opvang of huiswerkbegeleiding. Wel stelt 13% zijn faciliteiten daarvoor beschikbaar door bijvoorbeeld een kinderopvang te huisvesten in de kantine. De verenigingen die zijn faciliteiten ter beschikking stelt zijn de grote verenigingen waar een teamsport wordt beoefend en die vanzelfsprekend over een eigen kantine beschikken.

De traditionele sportvereniging biedt trainingen, wedstrijden en sociale contacten. Door maatschappelijke verandering (bijvoorbeeld vergrijzing, toenemende aandacht voor gezondheid of andere ontwikkelingen) ontstaan nieuwe wensen. Een vereniging kan hierop inspelen door nieuwe activiteiten aan te bieden die gericht zijn op speciale doelgroepen of specifieke wensen. Er is in Houten een verschil te zien in verenigingen die hier al op inspelen (30%) door aanbod te creëren voor 50+ en bijvoorbeeld deelname aan sportstimuleringsprojecten (meer beweegmomenten voor de jeugd) en verenigingen die hier nog geen plannen voor hebben (30%). Daar tussenin zit 10% van de verenigingen die wel plannen heeft voor het aantrekken van nieuwe doelgroepen en verbreding van het sportaanbod, maar wat zich in een stadium van bewustwording bevindt.

Een derde van de verenigingen heeft nog geen concrete plannen, maar ziet het wel als een mogelijkheid voor de vereniging. Een derde van de verenigingen heeft hier geen plannen voor en staat hier ook niet open voor. In verhouding zijn de kleine en middelgrote verenigingen hier meer mee bezig, voeren ze dit al uit of zijn er al plannen voor.

87% van de verenigingen is maatschappelijk actief (figuur 3.9). Alle verenigingen zijn op 2 of meerdere vlakken maatschappelijk actief, voornamelijk in de ondersteuning van goede doelen en gezondheid. Daarnaast zijn ook veel verenigingen actief met de maatschappelijke stage, die vanaf het schooljaar 2011 – 2012 verplicht is gesteld op alle scholen in het voortgezet onderwijs. Deze activiteit zit wel in een opstartfase, gezien de nodige begeleiding bij verenigingen soms nog ontbreekt.

Figuur 3.9 Maatschappelijke activiteiten van verenigingen (% verenigingen)

⁵ Maatschappelijke activiteit richt zich op het leveren van een bijdrage aan de samenleving en het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Hiermee wordt een extra dienstverlening binnen de vereniging bedoeld waarbij de vereniging rekening houdt met het effect van zijn/haar activiteiten voor het milieu en dat er ook is voor de menselijke aspecten. Het gaat om een balans te vinden tussen deze activiteiten wat leidt tot betere resultaten voor zowel de sportorganisatie als de samenleving.

4. Organisatie en beleid

4.1 Beleidsplannen en speerpunten

De verenigingen in Houten is gevraagd in hoeverre zij hun voornemens, doelstellingen of plannen, gericht op het functioneren van de verenigingen, op papier hebben gezet in de afgelopen 2 jaar (tabel 4.1). Driekwart van de verenigingen geeft aan dit te hebben gedaan. Dit is aanzienlijk hoger dan het landelijke beeld.

Tabel 4.1 Geformuleerde voornemens, doelstellingen of plannen m.b.t. het functioneren van de vereniging in de afgelopen twee jaar (% verenigingen)

	NL	Houten	Grootte		
	N=664	N=23	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=12
Beleidsplan	45	74	33	80	92

* Klein: <100 leden, middel: 101 t/m 250 leden, groot: >250 leden

Het formuleren van deze beleidsplannen had met name betrekking op accommodatie (N=18, 72%). Ook was er bij deze beleidsplannen bij 67 procent aandacht voor vrijwilligers/verenigingskader. Eenzelfde percentage (67%) van de verenigingen richt zich tevens op sporttechnische zaken (figuur 4.2 op de volgende bladzijde).

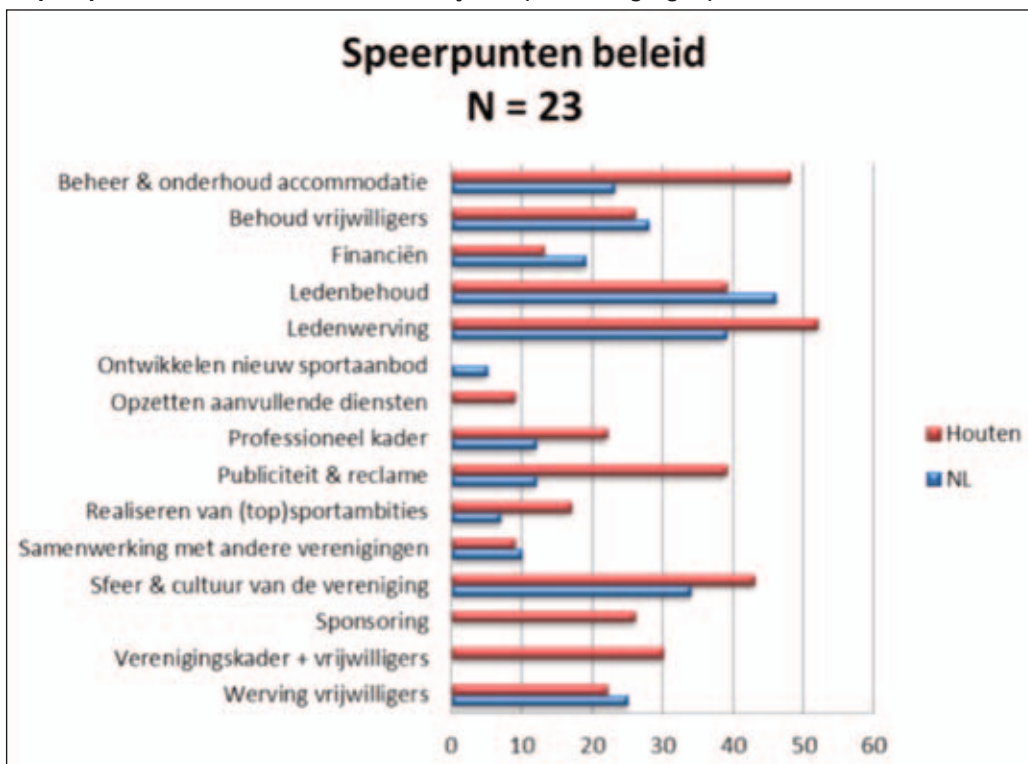
Geen enkele vereniging richt zich met het beleidsplan op de samenwerking met het onderwijs en maar 2% op maatschappelijk en duurzaam ondernemen. Vooral de grote verenigingen richten zich op accommodatie, ledenwerving en/of ledenbehoud, jeugd en verenigingsstructuur. Opvallende verschillen met het landelijk beeld zijn accommodatie (landelijk 39%, Houten 72%) en specifieke doelgroepen (landelijk 5%, Houten 39%). Bij de verenigingen die 'anders' aangeven gaat het met name om dat ook de visie van de verenigingen (SWOT-analyse), sociale cohesie en veiligheid belangrijke onderdelen zijn van hun beleidsplan.

Figuur 4.2 Onderwerpen waar beleidsplannen betrekking op hebben (% verenigingen met een beleidsplan of een beleidsplan in ontwikkeling, N = 18)

In het komende jaar gaan de besturen van de Houtense verenigingen zich voornamelijk inzetten voor ledenwerving (52%), beheer & onderhoud accommodaties (48%) en de sfeer en cultuur van de verenigingen (43%). Dit is in lijn met de meest genoemde knelpunten (paragraaf 4.2) en het landelijk cijfer. In figuur 4.3 staan deze speerpunten van beleid voor de komende jaren beschreven.

Figuur 4.3 Speerpunten beleid voor de komende jaren (% verenigingen)

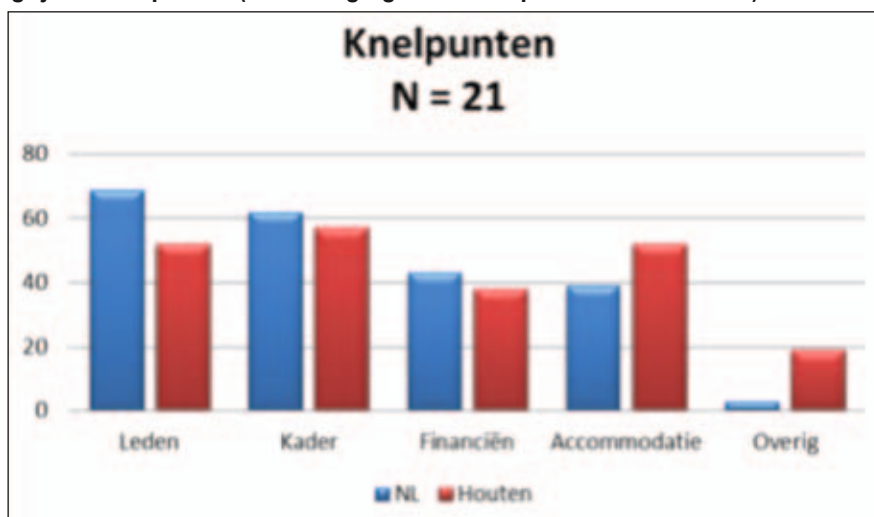

Het ontwikkelen van nieuw sportaanbod en het opzetten van aanvullende diensten komen niet of slechts incidenteel voor bij verenigingen in Houten. Opmerkelijk is dat maar weinig verenigingen (9%) de samenwerking met andere verenigingen als speerpunt in hun beleid hebben opgenomen. Tevens is het opmerkelijk dat Houtense verenigingen zich veel meer inzetten voor beheer en onderhoud accommodatie (landelijk 23%, Houten 48%). Dit is in lijn met genoemde onderwerpen in beleidsplannen (figuur 4.2), genoemde knelpunten (paragraaf 4.2) en het hoofdstuk sportaccommodaties (hoofdstuk 6). Dat verenigingen zich de komende jaren inzetten voor het opzetten van aanvullende diensten (7%) terwijl dit landelijk niet het geval is (0%) heeft onder andere te maken met de bezuinigingen in de sport in de gemeente Houten.

4.2 Knelpunten

Ruim 9 op de 10 verenigingen geeft aan dat zij één punt van zorg of een knelpunt hebben met betrekking tot het functioneren van de vereniging. Landelijk is dit percentage 87% vergelijkbaar met het cijfer uit Houten 91%. De meeste verenigingen geven aan, wanneer zij knelpunten ervaren, zich het meest zorgen maken om punten die te maken hebben met leden, kader en accommodatie (figuur 4.4).

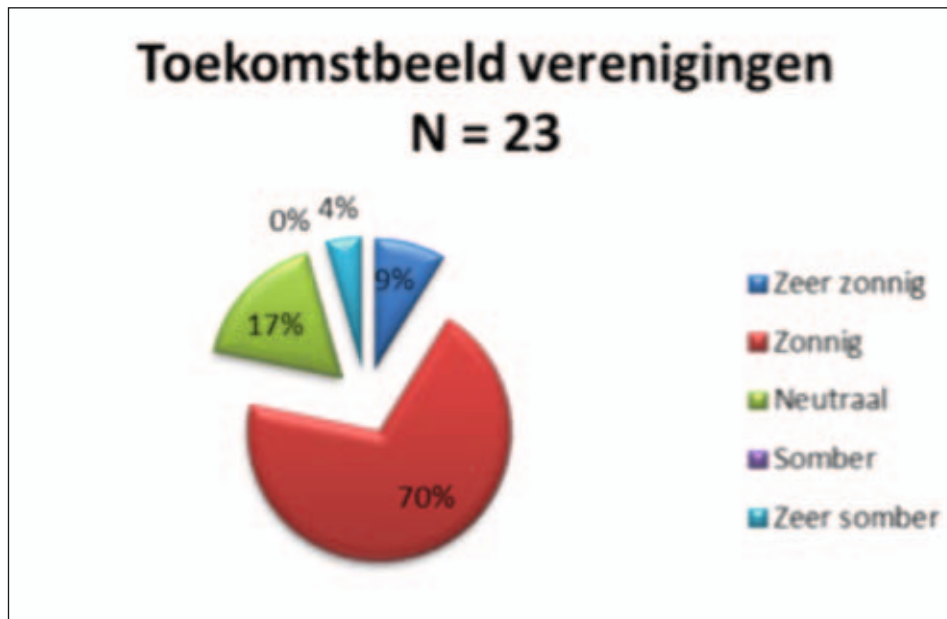
Figuur 4.4 Belangrijkste knelpunten (% verenigingen die knelpunten ondervinden)

Bijna 50% van de verenigingen in Houten heeft maar 1 knelpunt, wat betrekking heeft op het functioneren van de vereniging. De problematiek die verenigingen ervaren omtrent leden hebben met name betrekking op het niet goed kunnen vinden van vrijwilligers binnen de club en het behoud van verschillende leeftijdsgroepen en het verloop hiervan. De knelpunten die verenigingen ervaren omtrent het kader heeft vooral te maken met de invulling van het bestuur. Betreft accommodaties zijn de knelpunten het slechte onderhoud van sporthallen en gymzalen door de gemeente en het tekort aan sportruimte doordat een aantal verenigingen in grootte toenemen. De financiële knelpunten gaan vooral over het niet sluitend houden van de begroting, en de naderende bezuinigingen. Bij de verenigingen die 'overig' aangeven heeft dit voornamelijk betrekking op moeite met activiteiten en de barinkomsten (wat gerelateerd is aan leden en accommodatie).

Ondanks de problemen en knelpunten die bestuurders van verenigingen ervaren zijn de verenigingen niet echt somber over de toekomst van hun vereniging (figuur 4.5). Bijna alle verenigingen in Houten zien de toekomst neutraal tot zonnig tegemoet. In Houten zijn het vooral de kleine en middelgrote verenigingen die de toekomst neutraal tot zeer somber inzien, omdat zij onzeker zijn over hun bestaansrecht.

Figuur 4.5 Toekomstbeeld verenigingen (% verenigingen)

道

合氣道

5. Verenigingskader en vrijwilligers

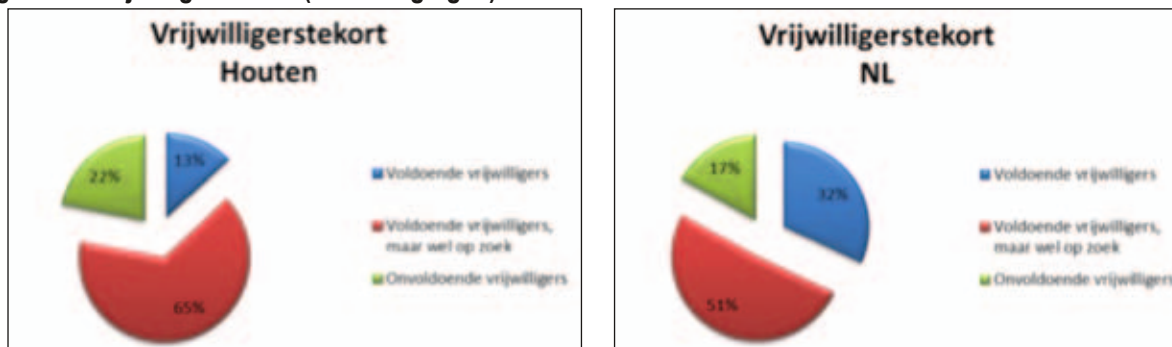
De sportverenigingen in Houten beschikken gemiddeld over 79 vrijwilligers. Dit zijn gemiddeld 75 vrijwilligers en 4 betaalde medewerkers (tabel 5.1). Houtense verenigingen wijken hierbij veel af van het landelijke beeld. Gemiddeld is 18% van het totaal aantal leden binnen een club vrijwilliger.

Tabel 5.1 Vrijwilligers en betaalde medewerkers in verenigingen (gemiddeld aantal)

	NL	Houten	Grootte		
	N=664	N=23	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=10
Vrijwilligers	40	75	13	27	136,5
Betaalde medewerkers	2,5	4	1	3	6
Totaal	42,5	79	14	30	142,5

Het is niet verwonderlijk dat de grote verenigingen en verenigingen met een eigen accommodatie over meer vrijwilligers beschikken. Van de 21 verenigingen die deze vraag beantwoord hebben, beschikken 8 verenigingen over een eigen accommodatie en/of kantine of hebben dit in hun beheer. Het aantal vrijwilligers in een vereniging loopt uiteen van 3 tot 200 en het aantal betaalde medewerkers van 0 tot 25 in een vereniging. In verhouding tot het aantal leden beschikken middelgrote verenigingen gemiddeld over het minst aantal vrijwilligers (15%). Bij kleine en grote verenigingen stijgt dit percentage tot 22% (deze vergelijking is niet opgenomen in een tabel, maar komt wel terug in de individuele analyse van de vereniging).

Figuur 5.2 Vrijwilligerstekort (% verenigingen)

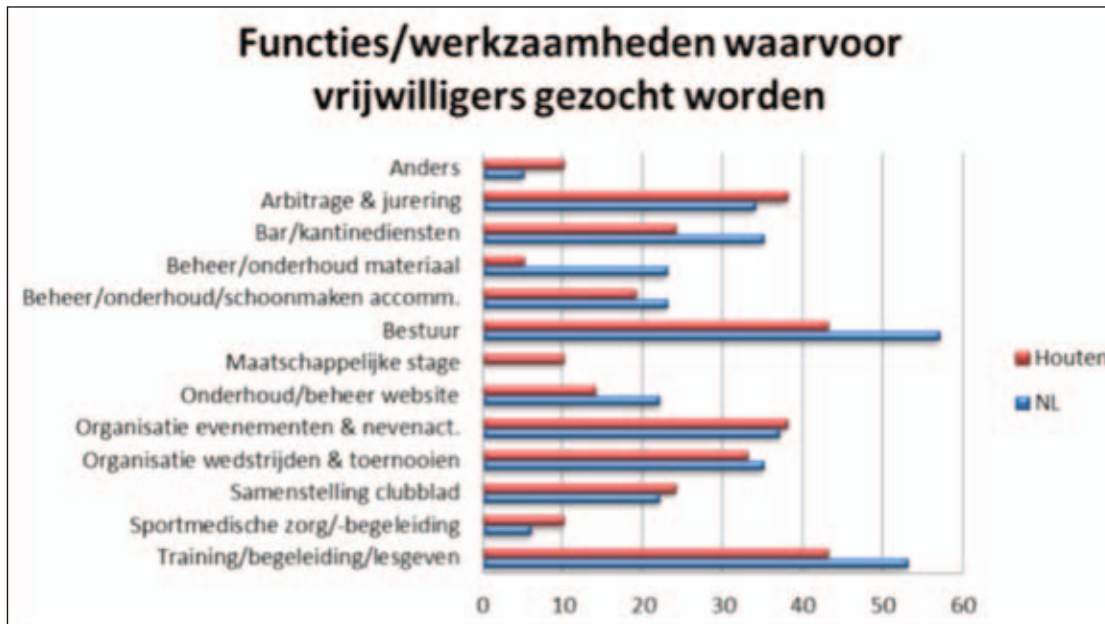

Ruim 1 op de 10 verenigingen beschikt over voldoende vrijwilligers (figuur 5.2, vorige bladzijde) en is ook niet op zoek naar vrijwilligers. Bijna driekwart van de verenigingen heeft voldoende vrijwilligers, maar is wel hevig op zoek naar meer vrijwilligers. Slechts 3 verenigingen (2 kleine en 1 middelgrote, 13%) geeft aan over voldoende vrijwilligers te beschikken.

In vergelijking met het landelijke beeld heeft Houten een groter vrijwilligerstekort. 20 van de 23 verenigingen hebben onvoldoende vrijwilligers of zijn op zoek naar vrijwilligers. Een derde deel van de Nederlandse verenigingen hebben voldoende vrijwilligers, terwijl dit in Houten maar 13% is. Door dit relatief grote vrijwilligerstekort (met grote verschillen onderling) is een uitsplitsing naar grootte van vereniging niet mogelijk.

21 van de 23 verenigingen geeft aan vrijwilligers te zoeken voor bepaalde functies/werkzaamheden. De meeste verenigingen zijn op zoek naar vrijwilligers voor bestuurlijke taken, training/begeleiding/ lesgeven, arbitrage & juring en organisatie evenementen & nevenactiviteiten (figuur 5.3).

Figuur 5.3 Functies, werkzaamheden waar vrijwilligers voor gezocht worden (% verenigingen dat vrijwilligers zoekt)

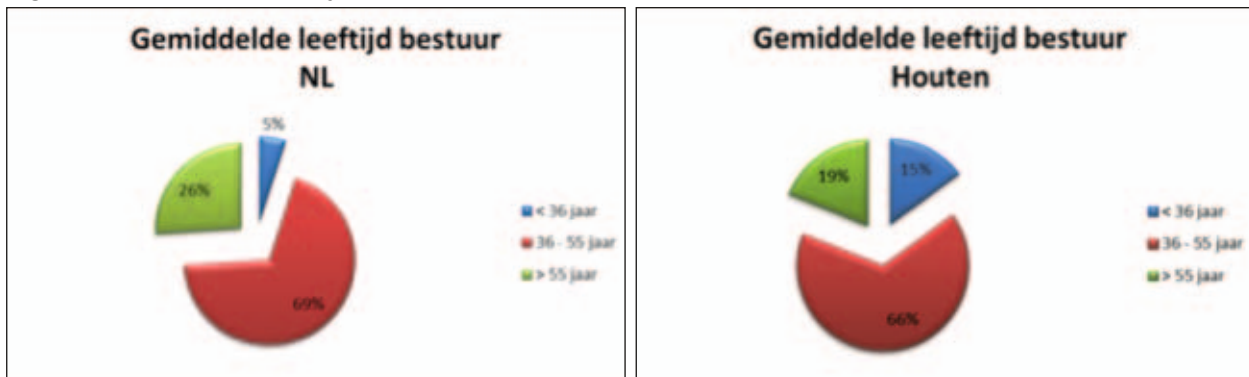

Bij de categorie 'training/begeleiding/lesgeven' geeft een kwart aan dit specifiek voor de jeugd te zoeken. In de categorie 'anders' geven verenigingen aan vrijwilligers te zoeken voor een wedstrijdsecretaris, coördinator sponsoring en een organisatietalent. Sportverenigingen in Houten zijn hiermee grotendeels vergelijkbaar met het landelijke beeld.

Ongeveer driekwart van de Houtense verenigingen heeft een compleet bestuur. De functie van voorzitter en penningmeester zijn voor verenigingen de moeilijkst vervulbare functies. Opmerkelijk is dat 26 procent van de verenigingen die met een incompleet bestuur zitten al geruime tijd hiermee kampen. Dit omdat ze vaak niet de geschikte persoon binnen de vereniging kunnen vinden of dat leden een verkeerd verwachtingspatroon hebben van de functie (men denkt dat het heel veel uur vergt en dat men moet beschikken over veel specifieke kennis).

De gemiddelde leeftijd in een verenigingsbestuur is 46 jaar. Landelijk is dit 50 jaar. Het jongste bestuurslid in Houten is 18 jaar en het oudste 74 jaar (figuur 5.4). In vergelijking met het landelijke cijfer kent Houten meer verenigingsbesturen met een gemiddelde leeftijd van onder de 36 jaar.

Figuur 5.4 Gemiddelde leeftijd bestuur

A close-up photograph of a Tibhar Clip table tennis racket. The racket features a black frame with a white top edge and a green mesh-like surface. The brand name 'TIBHARCLIP' is printed in white on the black frame. The racket is positioned against a yellow background.

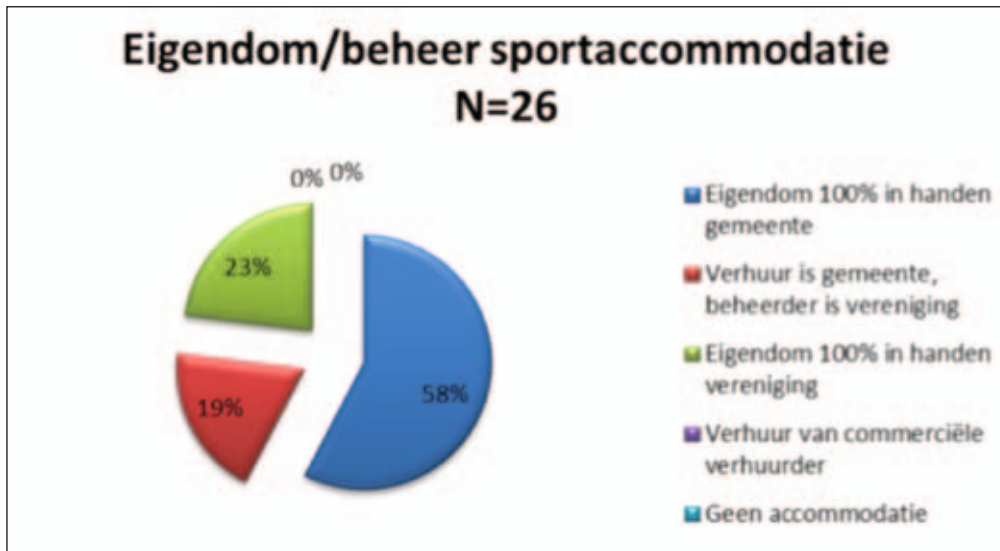
TIBHARCLIP

6. Sportaccommodaties

Zowel de verenigingen als de gemeente kunnen fungeren als eigenaar en beheerder van een sportaccommodatie. Daarnaast is de gemeente ook vaak eigenaar/verhuurder van de accommodatie en is het beheer aan de vereniging. Ook huren verenigingen accommodaties bij commerciële organisaties.

Meer dan de helft van de sportverenigingen (N=26) maakt het meeste gebruik van een sportaccommodatie waarbij het eigendom/beheer 100% in handen is van de gemeente (figuur 6.1). Daarnaast huurt een vijfde van de verenigingen de sportaccommodatie van de gemeente waarbij het beheer in handen is van de vereniging. De overige verenigingen (23%) beheren een eigen accommodatie. De bevroagde sportverenigingen in Houten huren niet van een commerciële verhuurder en beschikken allen over een accommodatie. De binnensportverenigingen maken het meest gebruik van een sportaccommodatie waarvan het eigendom 100% in handen van de gemeente is.

Figuur 6.1 Eigendom/beheer sportaccommodatie, relatie tussen vereniging en gemeente (% verenigingen)

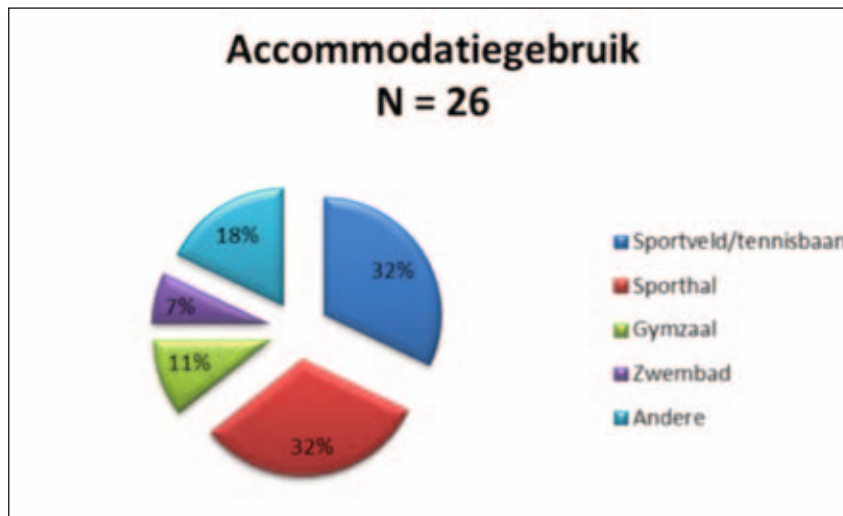

⁶ Er zijn 3 verenigingen die gebruik maken van twee verschillende accommodaties. Voor elke accommodatie hebben zij een andere eigendoms-/beheerrelatie met de gemeente.

Ruim de helft van de verenigingen waarvan de gemeente 100% eigenaar is van de sportaccommodaties of waarvan het verhuur in handen is van de gemeente zijn niet bereid om een eigen accommodatie te beheren en te onderhouden. Ruim tweevijfde (N=18) van de verenigingen is hier wel toe bereid en is al in ontwikkeling, heeft al plannen of heeft nog geen plannen.

De verenigingen maken het meest gebruik van een sportveld/tennisbaan en sporthal (figuur 6.2). Vier verenigingen maken gebruik van meerdere accommodaties. De verenigingen hebben dit in de vragenlijst aan kunnen geven. Hierdoor zijn alle gebruikte sportaccommodatie meegenomen in de vraag over 'tevredenheid over de sportvoorziening' (tabel 6.3).

Figuur 6.2 Accommodatiegebruik (% verenigingen die gebruik maken van een accommodatie)

Bij de categorie 'Andere' noemen verenigingen een kleine sportzaal, golfbaan, kleedruimtes of de openbare weg.

De verenigingen hebben op een vijftal criteria de mate van tevredenheid beoordeeld van de sportvoorziening waarvan zij het meest gebruik maken. Gezien het geringe aantal verenigingen dat na uitsplitsing overblijft, is ervoor gekozen om de oordelen in aantal verenigingen weer te geven en niet in percentages (tabel 6.3).

Tabel 6.3 Mate van tevredenheid van de sportvoorziening (aantal verenigingen...)

		(Zeer) ontevreden	Neutraal	(Zeer) tevreden
Betaalbaarheid (N=27)	Sportveld	2	3	4
	Sporthal	2	2	5
	Gymzaal	0	2	1
	Zwembad	0	1	1
	Anders	0	0	4
Beschikbaarheid (N=27)	Sportveld	0	1	8
	Sporthal	2	5	2
	Gymzaal	1	2	0
	Zwembad	0	1	1
	Anders	1	0	3
Bereikbaarheid (N=27)	Sportveld	2	0	7
	Sporthal	2	0	7
	Gymzaal	0	0	3
	Zwembad	0	0	2
	Anders	0	1	3
Sociale veiligheid (N=27)	Sportveld	2	0	7
	Sporthal	2	1	6
	Gymzaal	0	1	2
	Zwembad	0	0	2
	Anders	1	1	2
Kwaliteit/staat van onderhoud (N=27)	Sportveld	4	2	3
	Sporthal	5	2	2
	Gymzaal	1	1	1
	Zwembad	0	0	2
	Anders	2	0	2

De verenigingen zijn het meest kritisch over de kwaliteit en staat van onderhoud van de door hen gebruikte sportaccommodaties. Een derde van de verenigingen (33%, 9 van de 22 verenigingen met 27 accommodaties) is (zeer) ontevreden over de kwaliteit/staat van onderhoud en twee vijfde van de verenigingen is tevreden. Over de betaalbaarheid en beschikbaarheid lopen de meningen van sportbestuurder uiteen. Voor beide criteria is 15 procent (zeer) ontevreden, een derde van de verenigingen oordeelt neutraal en iets meer dan de helft van de sportverenigingen is (zeer) tevreden over de betaalbaarheid en beschikbaarheid van sportaccommodaties. Bijna driekwart van de verenigingen (75%, 17 van de 22 verenigingen met 27 accommodaties) is (zeer) tevreden over de sociale veiligheid omtrent sportaccommodaties. Het meest tevreden zijn verenigingen over de bereikbaarheid van hun sportaccommodaties (81%, 19 van de 22 verenigingen met 27 accommodaties).

7. Advies en ondersteuning

7.1 Ondersteuning

In Houten is Platform Sport het gespreksplatform voor besturen van Houtense sportverenigingen. Platform Sport komt meerdere malen per jaar bijeen waarin de besturen samen met de gemeente praten over onderwerpen die voor de sportuitoefening in Houten van belang zijn. Ruim driekwart van de sportverenigingen in Houten (78%, N = 23) neemt deel aan Platform Sport. De belangrijkste reden dat verenigingen deelnemen is het overleg met andere bestuurders ('Samen staan we sterk') en de gemeente Houten. Tien procent geeft aan wel deel te nemen aan Platform Sport, maar alleen te komen bij relevante onderwerpen.

In Houten en in de provincie Utrecht zijn er verschillende partijen die hun diensten verlenen aan de sportverenigingen. Van deze verenigingen geven alle verenigingen aan (N = 23) dat zij gebruik maken van de diensten van één van deze partijen. Landelijk ligt dit cijfer op 84%.

Het meest wordt er gebruik gemaakt van de sportbond (96%). Maar ook de lokale sportinstellingen (Sportservice Midden-Nederland, Sportpunt Houten, Sportmakelaar, Platform Sport en gemeente Houten) van Houten worden relatief veel gebruikt. Respectievelijk 11 (SMN), 17 (Sportpunt Houten) en 23 (gemeente Houten) verenigingen geven aan dat zij gebruik maken van de diensten van deze partijen (tabel 7.1). Het meest tevreden zijn de verenigingen over Platform Sport en sportbonden (respectievelijk 72% en 50%).

Tabel 7.1 Dienstverlenende partijen Houtense sportverenigingen

	Houten (N=23, aantal)	Beoordeling (%)		
	Gebruik gemaakt	Tevreden	Neutraal	Ontevreden
Sportbond	22	50	50	-
Sportkoepels	5	-	80	20
Sportservice	42,5	79	14	30
Midden-Nederland	11	36	55	9
Sportpunt Houten / Sportmakelaar	17	47	53	-
Platform Sport	18	72	22	6
Gemeente Houten	23	48	52	-

Er wordt in Houten niet of nauwelijks gebruik gemaakt van de volgende instanties: sportkoepels,, Sportmedische adviescentra (respectievelijk 22%), NISB, adviesbureaus, overige organisaties, privépersoon (respectievelijk 4%), Vereniging Sport Utrecht en het Olympisch Netwerk (geen). Over het algemeen staan de gebruikmakende verenigingen tevreden (gemiddeld 50%) en neutraal (43%) tegenover de dienstverlening van desbetreffende partijen, slechts 1 vereniging is hier ontevreden over.

Ruim een kwart van de verenigingen in Houten geeft aan dat zij op dit moment geen behoefte hebben aan professionele ondersteuning. Dit is iets lager dan het landelijk gemiddelde waar ruim een derde aangeeft geen behoefte te hebben aan professionele ondersteuning. De verenigingen die wel professionele ondersteuning goed kunnen gebruiken zijn beperkt en erg divers in hun antwoorden (figuur 7.2).

Figuur 7.2 Ondersteuningsbehoeften (% verenigingen dat ondersteuning nodig heeft)

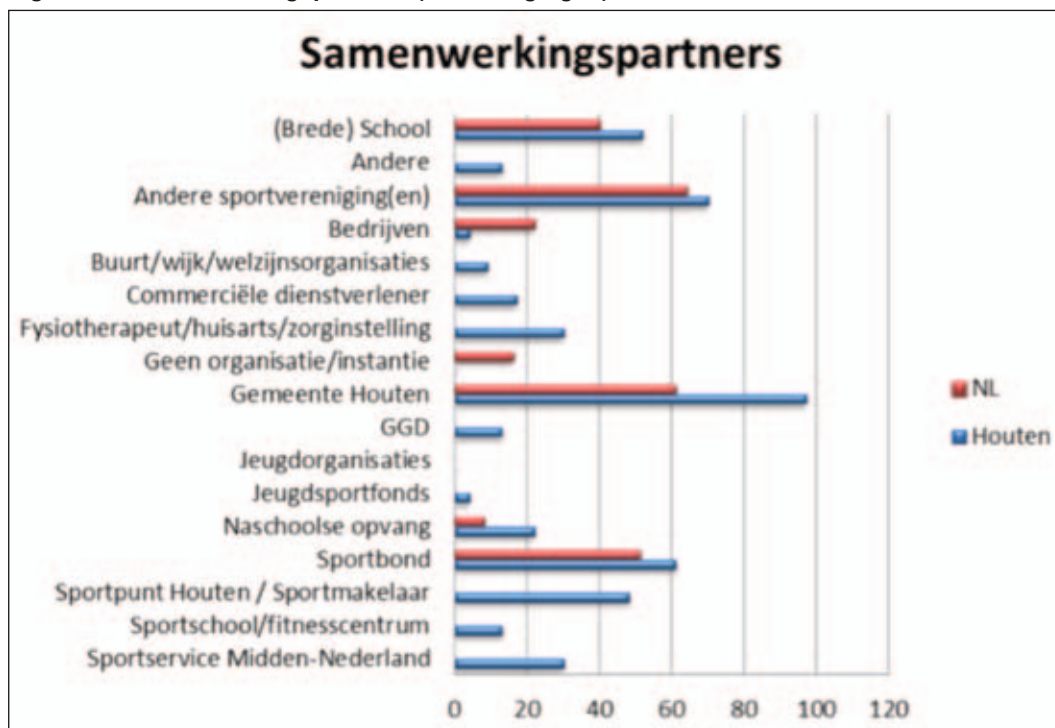
Van alle verenigingen die aangeven professionele ondersteuning te kunnen gebruiken staan alle ondersteuningsbehoeften beschreven in figuur 7.2, enkele in vergelijking met het landelijke beeld. Verenigingen in Houten hebben relatief veel behoefte aan ondersteuning op het gebied van contacten pers/PR, beheer en onderhoud accommodatie, contact met gemeente en sporttechnische cursussen, in vergelijking met de landelijke cijfers. De Houtense verenigingen hebben minder behoefte aan ondersteuning op het gebied van opstellen van een beleidsplan, werving sponsors/adverteerders en ledenwerving in vergelijking met de landelijke verenigingssituatie. Een kwart van de verenigingen geeft tot slot aan ondersteuning nodig te hebben op een ander onderwerp, te weten ondersteuning voor introductie cursussen, organisatie van open evenementen, kennismakingscursussen (JSP en TvdK), contacten met derden, werving van bestuursleden en advies over uitbreiding van het badwater.

7.2 Samenwerking

De meest voorkomende manier van samenwerking is voor Houtense sportverenigingen de samenwerking met de gemeente (97%). Alle sportverenigingen werken sporadisch samen met de gemeente Houten (figuur 7.3, zie volgende bladzijde). Ruim de helft van de verenigingen (52%) werkt samen met één of meerdere (Brede) scholen en heeft 65% een samenwerking met andere sportverenigingen. Eén op de vijf verenigingen in Houten werkt samen met de naschoolse opvang. Op dit moment is dit landelijk slechts 8 procent.

Opvallend is dat verenigingen in Houten relatief weinig tot niet samenwerken met jeugdorganisaties, bedrijven en buurt/wijk/welzijnsorganisaties (respectievelijk 0, 4 en 9%). Landelijk liggen deze percentages hoger (bedrijven 22%). Opmerkelijk is dat geen enkele vereniging niet samenwerkt met een organisatie/instantie, landelijk werkt 16% niet samen met een organisatie/instantie.

Figuur 7.3 Samenwerkingspartners (% verenigingen)

Uit figuur 7.3 blijkt dat meer bijna driekwart (70%; N = 23) van de verenigingen samenwerkt met andere verenigingen. Hiervan werkt 75% (N = 16) samen met een vereniging van dezelfde tak van sport. Deze samenwerking bestaat met name uit het uitwisselen van ervaringen (69% in Houten, landelijk 75%). In vergelijking met het landelijke beeld valt er bij de samenwerking met andere sportverenigingen betreft inkoop en gezamenlijke administratie nog veel te halen voor Houtense sportverenigingen (figuur 7.4, zie volgende bladzijde). Een kwart van de verenigingen geeft aan samen te werken met andere verenigingen op het gebied van trainingen en competitie. Verenigingen in Houten delen veel minder vaak een multifunctionele sportaccommodatie (nu 13%) dan dat landelijke verenigingen doen (23%). Bij 'overig' werden in Houten zaken ingevuld als een financiële samenwerking met betrekking tot de huur van het zwembad en een samenwerking met de golfclub West-Nederland (toegang tot elkaars golfbanen).

Figuur 7.4 Samenwerkingsvormen andere verenigingen

Uit figuur 7.4 blijkt eveneens dat voor de helft van de sportverenigingen uit Houten de (Brede) school een samenwerkingspartner is. In alle gevallen gaat het hierbij om (onder andere) een samenwerkingsverband met een basisschool (100%), 58 procent van hen werkt samen met het voortgezet onderwijs (tabel 7.5). Beide keren scoort Houten boven het landelijk gemiddelde.

Tabel 7.5 Samenwerking met scholen (% verenigingen dat samenwerkt met scholen)

	NL N=156 (%)	Houten N=12 (%)
Samenwerking met soorten scholen		
Basisschool	81	100
Scholen in het voortgezet onderwijs (VMBO, HAVO, VWO)	40	58
Scholen voor beroelsvoorbereidende educatie (MBO, HBO, WO)	15	17
LOOT-scholen (onderwijs gericht op combinatie onderwijs & sport)	5	-
Reden samenwerking met scholen		
Levert nieuwe leden op	61	80
Levert inkomsten op die de vereniging goed kan gebruiken	19	33
Is onderdeel van subsidie afspraken met de gemeente	10	0
Is in het algemeen goede PR voor de vereniging	46	60
Zien we als maatschappelijke taak van de vereniging	38	33
Andere overweging	6	0

De belangrijkste reden voor sportverenigingen uit Houten om samen te werken met scholen is het feit dat het volgens deze verenigingen nieuwe leden oplevert (tabel 7.5). Landelijk ligt dit percentage bijna 20 procent lager. Daarnaast werken verenigingen samen met scholen omdat het hen – meer dan de landelijke cijfers – inkomsten oplevert die de vereniging goed kan gebruiken en het over het algemeen goede PR is voor de vereniging (respectievelijk 33 en 60% ten opzichte van landelijk 19 en 46%). Daarentegen werkt geen enkele Houtense sportvereniging samen met scholen omdat dit onderdeel is van subsidie afspraken met de gemeente.

8. Financiën

In Houten betaald men gemiddeld meer contributie dan in de rest van Nederland. In alle leeftijdscategorieën betaald een lid uit Houten zelfs meer contributie (tabel 8.1). Gemiddeld is men in de gemeente Houten bijna twee keer zo duur uit. De kleine en middelgrote verenigingen laten zich het best vergelijken met het landelijk beeld. Onder de grote verenigingen zit veel verschil in de contributiebedragen. Zo kan de contributie van een jeugdlid onder 11 jaar verschillen van €52,- tot €320,-.

Tabel 8.1 Gemiddelde jaarcontributies in euro's

	NL	Houten	Grootte		
	N=664	N=22	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=12
Jeugdleden (< 11 jaar)	77	123	86	136	131
Jeugdleden (12 – 17 jaar)	87	133	113	144	139
Seniorenleden (18 – 64 jaar)	113	191	125	184	220
Seniorenleden (> 65 jaar)	96	189	125	184	222

Binnensporten hebben over het algemeen een kleiner verloop in contributieprijzen tussen de jongste en oudste leden. Buitensporten daarentegen heffen een lagere contributie in de jeugdeleeftijd vergeleken met de binnensporten. Echter wanneer de seniorenleeftijd (18 jaar) bereikt wordt keert het beeld zich om en heffen de binnensporten een lager contributiebedrag. Bijna de helft van de verenigingen heeft naast hun reguliere lidmaatschappen, één of meerdere doelgroepen lidmaatschappen, waaronder de U-pas⁷ en een studentenlidmaatschap. Leden met een U-pas in het bezit kunnen tegen 50% van de contributie deelnemen aan een sport, voor een jeugdlid ligt dit op 100%, wat neerkomt op volledige vergoeding van de contributie.

⁷ De U-pas is een gratis kortingspas voor inwoners van Utrecht, Houten, Stichtse Vecht, Maarssen, De Bilt, Nieuwegein en IJsselstein met een laag inkomen. U-pashouders krijgen met de pas korting op sport, recreatie en cultuur.

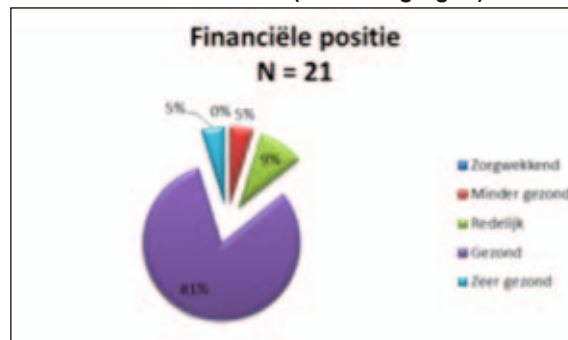
In het afgelopen jaar heeft bijna een derde van de verenigingen de contributie (met meer dan de inflatiecorrectie) verhoogd (figuur 8.2). Dit waren bijna allemaal binnensporten. Redenen om de contributie te verhogen waren toekomstgericht denken (bij het wegvallen van de subsidies), omdat de contributie de afgelopen 3 jaar niet verhoogd is en omdat de contributie in vergelijking met andere verenigingen al erg laag is.

Figuur 8.2 Doorgevoerde contributieverhoging in het afgelopen jaar (% verenigingen)

Het beeld dat de Houtense verenigingen hebben op hun eigen financiële situatie is over het algemeen positief (figuur 8.3). 18 van de 21 verenigingen (86%) geeft aan dat de vereniging gezond is. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde, waar 65% van de verenigingen aangeeft gezond of zeer gezond te zijn.

Figuur 8.3 Beschrijving financiële situatie van de club (% verenigingen)

Van alle verenigingen in Houten geeft 41 procent aan dat zij een sponsorplan hebben (tabel 8.4). In Houten geldt dit voornamelijk voor de grote verenigingen (73%) die individuele sporten en/of buitensporten aanbieden (respectievelijk 56 & 78%). Dit wijkt af van het landelijk beeld waar vooral verenigingen die teamsporten beoefenen over een sponsorplan beschikken. Van de ondervraagde sportverenigingen in Houten beschikt geen kleine en 1 middelgrote vereniging over een sponsorplan.

Figuur 8.4 Aanwezigheid sponsorplan (% verenigingen)

Houten		Grootte	
N=22	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=11
41	0	20	73

Verenigingen in Houten zijn voor meer dan zestig procent van hun inkomsten afhankelijk van contributie (tabel 8.5, zie volgende bladzijde). De inkomstenposten die volgen zijn de kantine omzet (10%) en sponsoring en adverteerders (8%). Hiermee komen de verenigingen in Houten grotendeels overeen met het landelijk gemiddelde. De inkomstenposten contributie en kantine omzet (landelijk respectievelijk 58% en 13%) zijn vrijwel gelijk. De inkomstenpost subsidie is in Houten hoger dan landelijk. Houtense verenigingen zijn voor maar liefst zeven procent (landelijk 4%) van hun inkomsten afhankelijk van subsidie. Kleine verenigingen zijn voor een groter gedeelte (81%) van hun inkomsten afhankelijk van de contributie. Echter zijn de middelgrote vereniging weer het meest afhankelijk van subsidie (13%) dan kleine of grote verenigingen. Zij liggen zelf onder het Houtense gemiddelde. De grote verenigingen zijn ook voor een groter gedeelte (16%) van hun inkomsten afhankelijk van hun kantine omzet dan kleine of middelgrote verenigingen (respectievelijk 0% en 12%). Dit heeft alles te maken met de beperkte mate waarin deze kleine en middelgrote verenigingen over een eigen kantine (kunnen) beschikken.

Tabel 8.5 Verdeling inkomsten en uitgaven (% verenigingen)

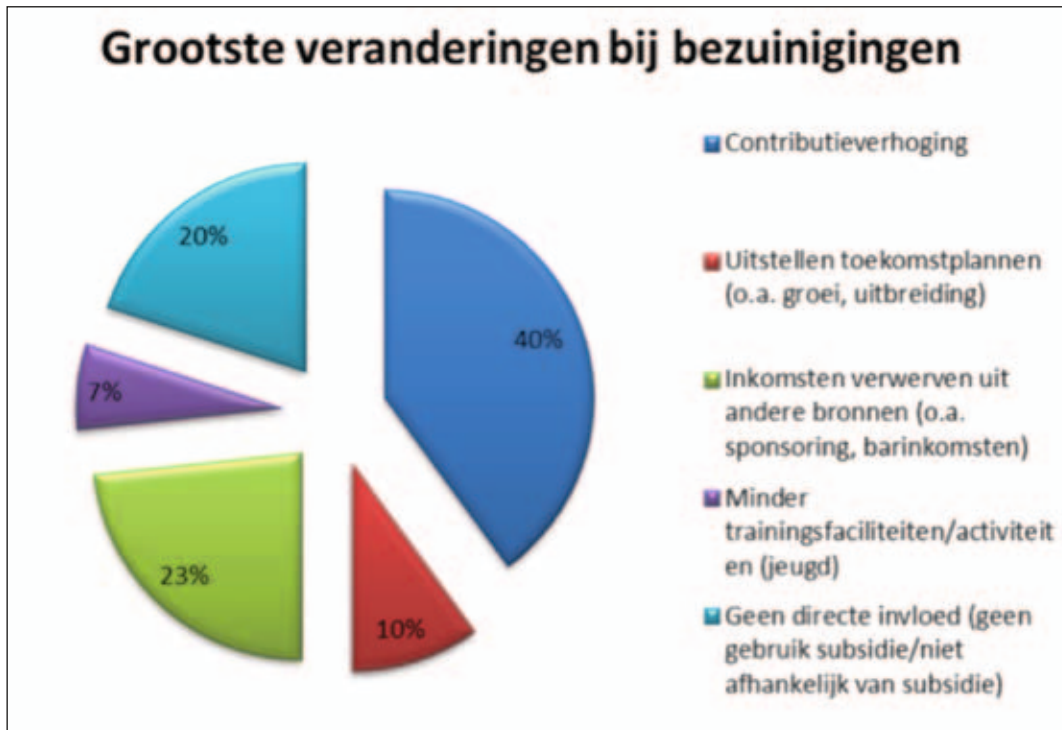
	NL	Houten	Grootte		
	N=664	N=19	Klein N=6	Middel N=5	Groot N=8
Inkomsten	58	64	81	56	56
Contributie	13	10	-	12	16
Kantine omzet	11	8	2	8	12
Sponsoring & adverteerders	4	7	5	13	6
Subsidie	-	3	3	4	2
Sportieve activiteiten/evenementen	-	2	-	6	2
Fundraising & nevenactiviteiten	14	6	9	1	6
Overige	100	100	100	100	100
Totaal					
Uitgaven					
Kosten accommodatie & materiaal	36	48	40	65	43
Aansluiten & kosten bond	17	11	8	15	11
Salarissen & vergoeding kader	19	17	15	9	25
PR- & promotionele kosten	-	3	4	1	4
Administratie- & bestuurskosten	13	9	12	4	7
Overige	25	12	21	6	10
Totaal	100	100	100	100	100

De kosten voor accommodatie en materiaal vormen voor de verenigingen in Houten de grootste kostenpost (48%). Ook de salarissen en vergoeding kader (17%) vormen – het zij in mindere mate – een substantieel onderdeel van het kostenplaatje van de verenigingen in de gemeente Houten. Met name het aandeel accommodatie- en materiaalkosten zijn een stuk hoger dan het landelijk gemiddelde (respectievelijk met een verschil van 12 procent). De andere aandelen in uitgaven – uitgezonderd salarissen & vergoeding kader en PR- & promotionele kosten - liggen in Houten aanzienlijk lager dan het landelijk gemiddelde.

9. Bezuinigingen

Bij de gemeente Houten zijn er momenteel plannen om bezuinigingen toe te passen. Dit houdt in dat de gemeente Houten van plan is om vanaf 2012 structureel €200.000,- per jaar op de sport te bezuinigen. Wanneer deze bezuinigingen doorgevoerd zullen gaan worden zal twee vijfde van de verenigingen (40%) genoodzaakt zijn de contributie te verhogen. Andere grootste veranderingen die dit bij verenigingen teweeg zal brengen zijn dat verenigingen enkele plannen voor de toekomst zullen moeten laten varen en/of uitstellen, ze meer inkomsten uit andere bronnen (onder andere sponsoring) moeten gaan verwerven en ze minder trainingsfaciliteiten en activiteiten (vooral voor de jeugd) kunnen aanbieden. Daarnaast zijn er ook verenigingen die aangeven dat ze geen gebruik maken van de subsidieregeling van de gemeente en dat er voor hun qua inkomsten niets zal veranderen (eventueel wel qua uitgaven, bijvoorbeeld wanneer de huurprijzen verhoogt zullen worden) of dat het inhouden van de subsidie geen drastische gevolgen zal hebben voor de vereniging.

Figuur 9.1 Grootste veranderingen bezuinigingen (% verenigingen)

Bijlage I Achtergrondkenmerk

Tabel 1. Takken van sport in de vereniging

	Aantal Verenigingen N	Percentage %
Badminton	1	4
Fietsen	1	4
Floorball	1	4
Golf	1	4
Handbal	1	4
Hardlopen	1	4
Hockey	1	4
Honk- & Softbal	1	4
Korfbal	1	4
Skaten/schaatsen	1	4
Tafeltennis	1	4
Tennis	3	13
Vechtsporten	3	13
Voetbal	2	10
Volleybal	2	10
Watersporten	2	10
Totaal	23	100

Tabel 2. Grootte van de vereniging (totaal aantal leden & donateurs) (links)

	Aantal N	Percentage %
Klein (< 100 leden)	6	26
Middelgroot (101 – 250 leden)	5	22
Groot (> 250 leden)	12	52
Totaal	23	100

Tabel 3. Binnen-/buitensport (rechts)

	Aantal N	Percentage %
Binnensport	11	48
Buitensport	12	52
Beide		
Totaal	23	100

Meer informatie over de verenigingsmonitor?

Website: www.sportpunthouten.nl

Telefoon: 030 - 637 59 59

Adres: Sportpunt Houten
Achterom 1-5, 3995 EJ Houten